

Twijfel

in de serie 'tussen geloof en ongeloof'

3 februari 2019

voorgangers: Marieke Fernhout (overweging) en Einar Sies

Inleiding

Ja, wat is het onwerkelijk, dat het kerkasiel nu echt is afgelopen, dat het niet meer 'hoeft'.

Enerzijds zijn we daar natuurlijk heel dankbaar voor en blij mee, in de eerste plaats voor de familie Tamrazyan

Anderzijds blijft er iets van een nare bijsmaak hangen omtrent de invulling van dit akkoord.

Want het is toch bitter dat het 'wisselgeld' voor het opheffen van het kinderpardon is, dat de UNHCR 250 kinderen minder naar Nederland mag sturen.

Enerzijds – anderzijds.

Dat brengt ons meteen bij de kern van het thema van vanmorgen: twijfel.

Etymologisch komt het woord 'twijfel' van 'twee', dus van twee kanten – enerzijds, anderzijds.

Twee kanten aan één zaak, waardoor je in 'tweestrijd' kunt raken – ook weer zo'n woord dat met twijfel te maken heeft.

Dankbaarheid en vreugde voor de familie Tamrazyan – bittere bijsmaak voor hen die níet mogen blijven of niet eens mogen kómen.

En dat maakt twijfel zo lastig, omdat die twee kanten steeds náást elkaar staan, terwijl je zo graag zéker zou willen weten, zéker zou willen zijn dat het góed komt.

Bij de voorbereiding van deze viering kwam Einar met een mooie anekdote die dit treffend illustreert:

Een rabbijn heeft lang en vroom gebeden, glijdt op weg naar huis uit en valt in een ravijn.

Hij klampt zich vast aan een takje en roept naar beneden: "Is daar iemand?"

"Ja", antwoordt God, "je roep is gehoord, laat je takje maar los, mijn engelen zullen je dragen".

Maar de rabbijn kijkt nog een keer angstig de diepte in en roept:

"Is daar nog iemand anders?"

Laten we stil worden – laten we bidden.

Gebed

Aan zoveel woorden verwant zijn zoveel teksten ons vreemd geworden.

Aan zoveel zinnen gehecht raken wij verward in ons gebed.

Maar steeds klinkt in onze onzekerheid en twijfel

ons liefste lied van verlangen:

God,

bewaar in ons

geloof, dat U er bent

bij al wat er goed komt, en ook

bij al wat er zo vreselijk mis gaat

in deze wereld, die onze woonplaats is.

Bewaar in ons

het vertrouwen

dat U ziet en hoort

waar wordt geleden

en wie lijdt;

en dat U daar bent, dat U daar bij bent.

Ontferm U over alle mensen,
ontferm U over ons.
En schenk ons, ondanks alles,
de blijdschap met elke nieuwe dageraad,
de dankbaarheid voor het daglicht
dat U ons gegeven hebt.
Amen.

Lezing 1   [Exodus 32: 1-4 \(NBV\)](#)

Lezing 2:   [Mattheus 14: 22-33 \(NBV\)](#)

Overweging

Goede mensen,
Het is uit twijfel geboren, het verhaal van het gouden kalf.
En eigenlijk is het heel komisch.
Het volk wil een zichtbare en tastbare God, een God die ze kunnen zien en voelen,
niet zo'n vage naam die wel mooi klinkt, maar waar je alle kanten mee uit kunt.
Erbarmend, genadig, lankmoedig – mooi gezegd, maar wij zitten hier ondertussen midden in de woestijn en
weten niet welke kant we op moeten!
Ze dwingen Aaron een god te maken die hen de weg wijst; hij laat hen hun gouden oorringen afdoen en
smelt die om tot een beeld van een stierkalf, jong, stoer en sterk:
Israel, dit is de god die je uit Egypte heeft geleid!
Een uurtje geleden was het nog een oorbel en nu is het opeens een god – ze lopen dus achter hun eigen
sieraden aan...
Komisch, en onthutsend actueel natuurlijk ook.
Want in de tussenliggende eeuwen is er niet zo heel veel veranderd.
Zoveel 'goden' worden er aanbeden door mensen - die mensen zélf gemaakt hebben om zich teweer te
stellen tegen twijfel en onzekerheid.
Zo is er bijvoorbeeld de god van de groei: bijna dagelijks hoor je in de media over winstcijfers van bedrijven
en als de winst tegenvalt – een miljoen minder op vijftig miljoen – klinkt het alsof de maatschappij elk
moment in kan storten.
Ik blijf me erover verbazen, want een kind weet toch dat elke groei een einde kent, dat bomen niet tot in
de hemel groeien en Nederlanders misschien wel het langste volk ter wereld zijn, maar dat twee meter
toch écht lang is?
En dan heb je ook de god van de veiligheid, dat is ook een machtige, die is ook voortdurend in het nieuws.
De god van veiligheid wil muren om landen heen bouwen zodat mensen uit andere landen er niet in
kunnen, of hij dingt het aantal vluchtelingen af dat naar bijvoorbeeld Nederland mag komen.
Want zo blijven we veilig.....

Ik wil er niet al te schamper over doen.
De wereld is zo groot, zo verwarrend, er is zoveel waarover we geacht worden na te denken, er zijn zoveel
keuzes te maken, je zou erin verdrinken.
Dat brengt ons bij het verhaal uit Mattheus, van Jezus die over het water naar zijn leerlingen komt.
In een paar zinnen zet dit verhaal een hele wereld neer, een wereld zoals wij die ook kennen en herkennen.
De wereld, waarin je leven soms als een stuurloos bootje kan voelen, geteisterd door tegenwind en hoge
golven.
Je bent op weg naar de wal, naar vaste grond onder je voeten, maar het is donker en je weet niet goed
welke kant je uit moet, en de storm maakt het er niet makkelijker op...

Tegen het einde van de nacht kwam Jezus naar zijn leerlingen toe, lopend over het water.

Een klein zinnetje over een volkomen onwerkelijk gebeuren, natuurlijk zien de leerlingen niet dat het Jezus zélf is.

Wie kan er nu over het water van nood en dood gaan, wie kan er nu boven alle angst en wanhoop uitstijgen, dat moet toch een spooksel of een geestverschijning zijn?

‘Wees niet bang!’ roept Jezus hen toe.

Dat is eigenlijk het enige dat er toe doet.

Jezus ontkent de storm niet: de wind gaat nog steeds tekeer, de golven beuken tegen de boeg, maar hij zegt alleen maar: je hoeft niet bang te zijn, ik ben ook niet bang, en wat ik kan kun jij ook – ik ben bij jou en samen kunnen we de angst, de wanhoop, de twijfel en de chaos gewoon aan.

Dit beeld deed me terugdenken aan een ander beeld, een filmpje, dat in alle media te zien was na de aanslagen in Parijs, nu alweer ruim drie jaar geleden.

In dat filmpje zie je hoe er bloemen zijn gelegd en kaarsen ontstoken bij theater Bataclan, en hoe een journalist aan een kleine jongen, op zijn vaders arm, vraagt hoe hij zich voelt.

Het jongetje vertelt aan de journalist over de boze mannen die met geweren schieten en bommen gooien, en dat ze nu vast moeten verhuizen.

Maar de vader zegt dan tegen zijn zoontje: ‘Nee, we hoeven echt niet te verhuizen, Frankrijk is ons land, en overal zijn boze mannen.’

Het jongetje vraagt hem: ‘Maar papa, het zijn slechte mannen met geweren.’

En de vader antwoordt: ‘Zij hebben geweren, maar wij hebben bloemen.’

Het jongetje begrijpt het niet: ‘Maar bloemen, daar heb je toch niets aan, die doen toch niets?’

En de vader zegt: ‘Kijk maar eens, iedereen legt hier bloemen neer.’

Dat is om te vechten tegen de geweren.’

Het jongetje vraagt: ‘Dus die bloemen zijn er om ons te beschermen?’

‘Precies,’ zegt de vader.

‘En de kaarsen,’ vraagt het jongetje, ‘zijn die ook om te beschermen?’

‘Die kaarsen,’ antwoordt de vader, ‘zijn er om te denken aan de mensen die zijn weggegaan, gisteren...’

Dan zie je het jongetje diep nadenken.

Dan richt hij zich weer tot de journalist en zegt: ‘Ze zijn er om ons te beschermen, de bloemen en de kaarsen,’ en kijkt vervolgens vragend naar zijn vader.

Die lacht hem toe, hij lacht terug en het is bijna tastbaar: het is goed, papa is erbij, ik ben veilig, met papa en de bloemen en de kaarsen kan me niets gebeuren....

Zoiets zie ik voor me bij Petrus.

Want Petrus wil dat óók, over alle nood en dood heen naar het leven blijven reiken.

Niet meer blijven steken bij angst en onzekerheid, niet meer terneergedrukt worden door wanhoop en twijfel.

Hij stapt over de rand van de boot en gáát.

Maar de wind is zo sterk – de golven zijn zo hoog – angst en wanhoop slaan toe – hij begint te zinken, hij begint ten onder te gaan...

Maar hij wordt weer omhoog gehaald - door Jezus.

En Jezus is zijn vader wel niet, maar spreekt en handelt in de naam van die ene God.

Niet dat stierkalf, niet die van groei en veiligheid, maar die ene Naam die al die andere namen in zich draagt waarover we zongen: erbarmend, genadig, lankmoedig, rijk aan liefde, rijk aan trouw, bewarend liefde tot het duizendste geslacht - Vader.

Jezus noemt Petrus ‘kleingelovig’.

‘Kleingelovige, waarom heb je getwijfeld?’

Er staat niet wat Petrus antwoordde, maar ik zou daar zelf wel tegen Jezus willen zeggen:

Ik heb getwijfeld omdat ik een mens ben, en twijfel hoort bij mijn mens-zijn.
Ik wéét niet altijd alles zo zeker.
Ik bèn bang voor kamelen op het behang en leeuwen en beren op de weg, ik huiver voor de storm en de hoge golven, en de moed kan me soms in de schoenen zinken.
Maar als jij bij me bent ben ik minder bang - dan ben ik niet alleen.
Mag ik dan bij jou?
Dan mag jij bij mij.

Dat het zo mag zijn voor ons allen,
vandaag en alle dagen die komen,
hier en daar en overal:
wij mensen met elkaar
in Gods Naam.

Amen.

Voorbeden

Dit is een gebed voor twijfelaars,
voor hen, voor ons, die niet durven beginnen aan iets nieuws,
omdat we twijfelen welke richting te gaan,
omdat we twijfelen of we het wel kunnen,
omdat we twijfelen aan de goede afloop,
omdat we twijfelen aan U;
geef ons vertrouwen en onbevangingheid,
wie gelooft kan op water lopen;

Dit is ook een gebed voor mensen die het al zeker weten,
voor wie een vaste mening hebben
waaraan niets is te veranderen,
uit innerlijke overtuiging, of juist ook uit innerlijke twijfel,
geef moed om onze mening
eerlijk en onbevooroordeeld
te heroverwegen,
om twijfel aan ons standpunt toe te laten,
opdat ons gebrek aan twijfel geen starheid wordt.

Wij bidden voor de slachtoffers van starheid,
van regels zijn regels,

Wij bidden voor mensen die in de kou bleven staan
omdat anderen hen niet hielpen
uit twijfel aan zichzelf of aan de goede afloop.

We bidden voor onszelf,
dat het gevecht in ons
tussen geloof en ongeloof,
tussen twijfel en starheid,
vruchtbaar is.

Na dit kerkasiel spreken wij spreken onze dank uit
voor het feit dat de regering
niet star bleef vasthouden aan de oude regels,
maar bereid bleek om aan de rechtvaardigheid daarvan te twijfelen
bereid bleek om het regeerakkoord open te breken
toen daar zo dringend en met reden om gevraagd werd.

Wij zijn blij voor en met het gezin Tamrazyan,
en we bidden voor een spoedige positieve beslissing voor hen.

Wij bidden in stilte voor wat in ons hart leeft,
en voor wat in het intentieboek is opgeschreven.

Instellingswoorden bij het breken en delen

Zoals Jezus deed met zijn vrienden
delen wij brood en wijn.
Een etappe op de weg
voor we weer ópbreken.
Vooruitgrijpen op wat nóg niet en soms ál is:
mensen die samen delen.
Alvast en steeds
zeggen wat we doen
doen wat we zeggen.

Kom en vertrouw,
dat we op elkaar zijn aangewezen.

Zegenbede

Als op het einde van de weg
een nieuwe weg zich ontrolt;
als we adem, woord en brood
hebben gedeeld en geproefd;
geef, dat wij elkaar los kunnen laten
in vertrouwen op de zegen, op het goede –
dat wij weer lachen als wij elkaar weer zien.
Amen.